

C-288/23. sz. [El Baheer]¹ ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. május 3.

A kérdést előterjesztő bíróság:Verwaltungsgericht Stuttgart (stuttgarti közigazgatási bíróság,
Németország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2023. május 2.

Felperes:

HE

Alperes:Bundesrepublik Deutschland (Németországi Szövetségi
Köztársaság)**Az alapeljárás tárgya**

Menekültkénti elismerés, másodlagosan a kiegészítő védelmi jogállás elismerése, harmadlagosan nemzeti kitoloncolási tilalom megállapítása iránt indított kereset.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A 604/2013 rendelet 3. cikke (1) bekezdése második mondatának, a 2011/95 irányelv 4. cikke (1) bekezdése második mondatának és 13. cikkének, a 2013/32 irányelv 10. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint 33. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának, továbbá a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének értelmezése, jogalap: EUMSZ 267. cikk.

¹ A jelen ügy neve fiktív, az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Abban az esetben, ha valamely tagállam nem élhet azzal a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja által biztosított lehetőséggel, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmet a valamely másik tagállambeli menekültkénti elismerésre tekintettel mint elfogadhatatlant elutasítsa, mert az utóbbi tagállamban az életkörülmények az Alapjogi Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének tennék ki a kérelmezőt, úgy kell-e értelmezni a 604/2013/EU rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második mondatát, a 2011/95/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének második mondatát és 13. cikkét, valamint a 2013/32/EU irányelv 10. cikkének (2) és (3) bekezdését, 33. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, hogy a már megtörtént menekültkénti elismerés megakadályozza az előbbi tagállamot abban, hogy kötetlenül megvizsgálja a hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet, és az említett elismerés azt a kötelezettséget rója e tagállamra, hogy e védelem anyagi jogi feltételeinek vizsgálata nélkül ismerje el a kérelmezőt menekültként?

2) Ha a Bíróság azt a választ adja az első kérdésre, hogy a már megtörtént másik tagállambeli menekültkénti elismerés nem rendelkezik kötőerővel a tagállam vonatkozásában, és a tagállamnak kötetlenül meg kell vizsgálnia a hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet:

Kizárják-e a kérelmezőnek az elismerő tagállam területére történő haladéktalan távozásra vonatkozó, a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti kötelezettségét az ezen elismerő tagállamban fennálló olyan körülmények, amelyek az Alapjogi Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódnak tennék ki a kérelmezőt, azzal a következménnyel, hogy a tagállam a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti kötelezettség fennállásának előzetes megállapítása nélkül hozhat a kérelmezőt a származási országába kiutasító határozatot a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a) 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondata alapján?

E tekintetben kizárólag az elismerő tagállamban fennálló körülményeket kell-e alapul venni, tehát azt a mércét kell-e alkalmazni, amelyet a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontján alapuló határozat tekintetében is, vagy az is figyelembe vehető, hogy a tagállam által lefolytatott kötetlen vizsgálatot követően a kérelmező nem kap védelmi jogállást e tagállamban, és így választhat, hogy az őt menekültként elismerő másik tagállamba vagy a származási országába tér vissza?

3) Ha a Bíróság azt a választ adja a második kérdésre, hogy a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján a kérelmezőnek haladéktalanul távoznia kell az elismerő tagállam területére:

Egyetlen közigazgatási határozatba foglalható-e a kérelmezőnek az elismerő tagállam területére történő haladéktalan távozásra vonatkozó, a 2008/115/EK

irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti kötelezettsége fennállásának megállapítása és a kérelmezőt a származási országába kiutasító, a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló határozat?

4) Ha a Bíróság azt a választ adja a második kérdésre, hogy a kérelmezőnek nem kell a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján haladéktalanul távoznia az elismerő tagállam területére:

Ellentétes-e a visszaküldés tilalmának elvével (az Alapjogi Charta 18. cikke, 19. cikkének (2) bekezdése, a 2008/115/EK irányelv 5. cikke, a 2011/95/EU irányelv 21. cikkének (1) bekezdése) a kérelmezőt a származási országába kiutasító, a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló határozat, ha a kérelmezőt menekültként ismerték el valamely másik tagállamban, az a tagállam azonban, amelyben jelenleg tartózkodik, és amelyben menedékjog iránti kérelmet nyújtott be, kötetlen vizsgálat során arra a következtetésre jut, hogy a kérelmező számára nem ismerhető el védelmi jogállás?

5) Ha a Bíróság azt a választ adja a negyedik kérdésre, hogy a kiutasítási határozat ellentétes a visszaküldés tilalmának elvével:

Már a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló kiutasítási határozat meghozatalakor vizsgálni kell-e a visszaküldés tilalmának elvét (az Alapjogi Charta 18. cikke, 19. cikkének (2) bekezdése, a 2008/115/EK irányelv 5. cikke, a 2011/95/EU irányelv 21. cikkének (1) bekezdése) azzal a következménnyel, hogy nem hozható kiutasítási határozat, vagy mindenképpen kiutasítási határozatot kell hozni a 2008/115/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondata alapján, majd a kitoloncolást el kell halasztani a 2008/115/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta), 4., 18. cikk, a 19. cikk (2) bekezdése

Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 604/2013 rendelet), 3. cikk

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai

parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2008/115 irányelv), 5. cikk, a 6. cikk (2) bekezdése, a 9. cikk (1) bekezdése

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2011/95 irányelv), 4., 13., 21. cikk

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2013/32 irányelv), 10. cikk, a 33. cikk (2) bekezdése

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Grundgesetz (alaptörvény), 16a. cikk

Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény, AsylG): a „Hatály” című 1. § (1) bekezdésének 2. pontja, a „Menekültkénti elismerés” című 3. § (1), (3) és (4) bekezdése, a „Kiegészítő védelem” című 4. § (1) bekezdése, az „Elfogadhatatlan kérelmek” című 29. § (1) bekezdésének 2. pontja, a „Kitoloncolást kilátásba helyező kiutasítási határozat” című 34. § (1) bekezdésének első mondata

Aufenthaltsgesetz (a külföldiek tartózkodásáról szóló törvény, AufenthG): az „Az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettség” című 50. § (3) bekezdése, a „Kitoloncolást kilátásba helyező kiutasítási határozat” című 59. § (1) bekezdésének első mondata, a „Kitoloncolás tilalma” című 60. § (1), (5) és (7) bekezdése, az „A kitoloncolás ideiglenes felfüggesztése (Tolerancia)” című 60a. § (2) bekezdésének első mondata

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes, akinek menedékjog iránti kérelmét a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (szövetségi bevándorlási és menekültügyi hivatal, Németország; a továbbiakban: Hivatal) teljes egészében elutasította, keresetével menekültkénti elismerését, másodlagosan kiegészítő védelmi jogállásának elismerését, harmadlagosan pedig nemzeti kitoloncolási tilalom megállapítását kéri.
- 2 A felperes 1996-ban született hontalan palesztin. 2020. augusztus 12-én menekültként ismerték el Görögországban. Menekültként 2023. augusztus 11-ig érvényes görög tartózkodási engedéllyel rendelkezik. Görögországba nem térhet vissza, mert a Hivatal belső megállapítása szerint ott a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lenne kitéve.

- 3 A Hivatal a 2022. november 30-i határozatában megtagadta a felperes menekültként való elismerését, elutasította a menedékjog iránti kérelmet, megtagadta a kiegészítő védelmi jogállást, és megállapította, hogy nem állnak fenn az AufenthG 60. §-ának (5) bekezdése és (7) bekezdésének első mondata szerinti kitoloncolási tilalmak. Felszólította a felperest, hogy a határozat közzétételétől számított 30 napon belül hagyja el a Németországi Szövetségi Köztársaságot, az államterület elhagyására nyitva álló határidő pedig keresetindítás esetén a menekültügyi eljárás jogerős befejezését követő 30 nap elteltével jár le. A Hivatal az államterület elhagyására nyitva álló határidő be nem tartása esetére kilátásba helyezte a felperesnek a Palesztin Autonóm Területekre, a Gázai övezetbe vagy olyan másik államba való kitoloncolását, amelynek területére beutazhat, vagy amely köteles őt visszafogadni.
- 4 Ezzel szemben indított 2022. december 22-i keresetével a felperes arra kéri kötelezni az alperest, hogy ismerje el menekültként, mert az alperest köti a Görögországban már megtörtént menekültkénti elismerés. A felperes másodlagosan a kiegészítő védelmi jogállás elismerésére, harmadlagosan pedig az AufenthG 60. §-ának (5) bekezdése és (7) bekezdésének első mondata szerinti nemzeti kitoloncolási tilalom fennállásának megállapítására kéri kötelezni az alperest.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 5 A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita kimenetele az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszoktól függ.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés

- 6 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a 604/2013 rendelet 3. cikke (1) bekezdése második mondatának, a 2011/95 irányelv 4. cikke (1) bekezdése második mondatának és 13. cikkének, valamint a 2013/32 irányelv 10. cikke (2) és (3) bekezdésének, 33. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának az értelmezésére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a kérdés már egy, a Bíróság előtt folyamatban lévő eljárás (C-753/22. sz. ügy) tárgyát képezi. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés indokolása tekintetében a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel kapcsolatos fejtegetéseiben teljes egészében a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) C-753/22. sz. ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatának indokolására hivatkozik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második–ötödik kérdés

- 7 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett második–ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság további pontosítást kér a kiutasítási határozatot illetően arra az esetre, ha a Bíróság azt a választ adja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett

első kérdésre, hogy a már megtörtént másik tagállambeli menekültkénti elismerés nem rendelkezik kötőerővel a tagállam vonatkozásában, és a tagállam kötetlenül megvizsgálja a hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet.

- 8 A Hivatal határozata szerint a felperes nemcsak a menekültkénti elismerésre nem jogosult, hanem a menedékjog elismerésére, a kiegészítő védelmi jogállás elismerésére vagy nemzeti kitoloncolási tilalom fennállásának megállapítására sem.
- 9 A felperes azért nem jogosult a kiegészítő védelmi jogállás elismerésére sem, mert a Hivatal előtt általa előadottak szerint nincs kitéve halálbüntetés vagy kivégzés, kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés veszélyének. A felperes az élete vagy testi épsége nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak miatt bekövetkező súlyos és egyedi fenyegetettség veszélyének sincs kitéve.
- 10 A felperes az AufenthG 60. §-ának (5) bekezdése vagy (7) bekezdésének első mondata szerinti kitoloncolási tilalom fennállásának humanitárius okokból történő megállapítására sem jogosult. A kérdést előterjesztő bíróság abból indul ki, hogy a Gázai övezetben fennálló általánosan rossz életkörülmények ellenére visszatérése esetén a felperes elő tudja teremteni a létminimumot.
- 11 Mivel tehát a felperes nem jogosult védelmi jogállásra, és más jogalap alapján sem rendelkezik tartózkodási engedéllyel, az AsylG-nek az AufenthG 59. §-a (1) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett 34. §-a alapján észszerű határidő szabásával kitoloncolást kilátásba helyező kiutasítási határozatot kell hozni. Ez a 2008/115 irányelv 3. cikkének 4. pontja értelmében vett kiutasítási határozatnak felel meg.
- 12 A Hivatal azonban nem szólította fel a felperest az AufenthG 50. §-a (3) bekezdésének – a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdése első mondatának átültetését szolgáló – második mondata alapján a Görögországba történő haladéktalan távozásra. A felperesnek a származási országába való kitoloncolását kilátásba helyező kiutasítási határozat jogszerűségét illetően tehát felmerül a kérdés, hogy fel kellett volna-e előzetesen szólítani a felperest arra, hogy távozzon Görögországba.
- 13 Ezzel a nemzeti jog alapján meghozandó kiutasítási határozattal összefüggésben merül fel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második–ötödik kérdés a felperest a származási országába kiutasító kiutasítási határozatnak a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondatában és 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatában foglalt előírásokkal, valamint a visszaküldés tilalmának elvével való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés

- 14 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés arra vonatkozik, hogy a kiutasítási határozat meghozatalát megelőzően meg kell-e állapítani a kérelmezőnek a másik, őt menekültként elismerő tagállam területére történő haladéktalan távozásra vonatkozó, a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti kötelezettségének fennállását, vagy ez mellőzhető, ha az elismerő tagállamban – mint a jelen esetben – olyan körülmények állnak fenn, amelyek a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódnak tennék ki a kérelmezőt.
- 15 A 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében egy másik tagállamban tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkező, jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár vonatkozásában nem lehet kiutasítási határozatot hozni. Ilyen esetekben a harmadik országbeli állampolgárt először arra kell kötelezni, hogy haladéktalanul térjen vissza abba a tagállamba, ahol jogszerűen tartózkodhat. Kiutasítási határozat csak akkor hozható, ha az érintett személy nem tesz eleget ennek a kérésnek, vagy ha veszélyt jelent a közrendre vagy a nemzetbiztonságra nézve (lásd: a tagállamok illetékes hatóságai által a visszatéréssel kapcsolatos feladatok ellátása során használandó közös „visszatérési kézikönyv” létrehozásáról szóló, 2017. november 16-i (EU) 2017/2338 bizottsági ajánlás 5.4. pontja).
- 16 Amennyire a kérdést előterjesztő bíróság számára megállapítható, a harmadik országbeli állampolgárnak a közrend érdekében vagy nemzetbiztonsági okokból szükséges azonnali távozása (a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdése második mondatának második fordulata) jelenti az említett irányelvben előírt egyetlen kivételt a 6. cikk (2) bekezdésének első mondatában foglalt azon követelmény alól, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak haladéktalanul távoznia kell az őt menekültként elismerő tagállam területére.
- 17 A jelen helyzetben felmerül azonban a kérdés, hogy nem kell-e egy további kivételnek is fennállnia a másik tagállamba történő távozás kötelezettségének követelménye alól. A jelen ügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben ugyanis, amelyben nem hozható határozat a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján, mert ezt kizárják a kérelmezőt menekültként elismerő tagállamban fennálló körülmények, amely tagállamban a kérelmező a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmódnak lenne kitéve, ellentmondásos lenne a kérelmezőt előzetesen éppen az e tagállamba történő távozásra felszólítani (az a tekintetben alkalmazandó mércét illetően, hogy fennállnak-e olyan körülmények, amelyek a kérelmezőt embertelen vagy megalázó bánásmódnak tennék ki, lásd például: az Európai Unió Bíróságának [a továbbiakban: Bíróság] 2019. március 19-i Ibrahim és társai ítélete, C-297/17, C-318/17, C-319/17 és C-438/17, EU:C:2019:219).
- 18 Ezt eltérően kellene megítélni akkor, ha nem kizárólag az elismerő tagállamban (a jelen esetben Görögországban) fennálló körülményeket kell figyelembe venni,

hanem azt a tényt is, hogy a kérelmező a tagállam (a jelen esetben Németország) által lefolytatott kötetlen vizsgálatot követően nem kapott védelmi jogállást. Ha ugyanis a tagállamot nem köti a másik tagállam általi menekültkénti elismerés (ami az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés tárgyát képezi), és a tagállam a kérelmező menedékjog iránti kérelmének saját vizsgálata során arra a következtetésre jut, hogy nincs olyan ok, amely miatt a kérelmező ne térhetne vissza a származási országába, akkor a kérelmező adott esetben választhat, hogy az őt menekültként elismerő másik tagállamba vagy a származási országába kíván-e visszatérni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés

- 19 Ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján a kérelmezőnek haladéktalanul távoznia kell az elismerő tagállam területére, akkor felmerül a kérdés, hogy egyetlen közigazgatási határozatba foglalható-e a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti kötelezettség fennállásának megállapítása és a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló kiutasítási határozat, vagy e megállapításnak és a kiutasítási határozatnak időben el kell különülnie egymástól (előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés).
- 20 E kérdés azért szorul tisztázásra, mert a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint nem derül ki egyértelműen az AufenthG 50. §-a (3) bekezdésének – a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondatát a nemzeti jogba átültetni hivatott – második mondatából, hogy időben el kell-e különülnie egymástól a másik tagállamba történő távozásra való felszólításnak és a származási országba való kitoloncolást kilátásba helyező kiutasítási határozatnak.
- 21 Az említett felszólítás és kiutasítási határozat időbeli elkülönülésének szükségessége mellett szólnak a tagállamok illetékes hatóságai által a visszatéréssel kapcsolatos feladatok ellátása során használandó közös „visszatérési kézikönyv” létrehozásáról szóló, 2017. november 16-i (EU) 2017/2338 bizottsági ajánlás 5.4. pontjában foglaltak.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés

- 22 Ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a kérelmezőnek nem kell a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján haladéktalanul távoznia az elismerő tagállam területére, akkor felmerül a kérdés, hogy hozható-e a kérelmezőt a származási országába kiutasító, a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló határozat, vagy az ilyen határozat ellentétes a visszaküldés tilalmának elvével (a Charta 18. cikke, 19. cikkének (2) bekezdése, a 2008/115 irányelv 5. cikke, a 2011/95 irányelv 21. cikkének (1) bekezdése), mert a kérelmezőt menekültként

ismerte el valamely másik tagállam (előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés).

- 23 Mivel e kérdés csak akkor merül fel, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a másik tagállam elismerő határozata nem rendelkezik kötőerővel, e tekintetben mindazonáltal legalább „korlátozott kötőerővel” rendelkezne a másik tagállam ezen elismerő határozata, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes a kiutasítási határozat.
- 24 A jelen ügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzetben, amelyben a tagállam a vizsgálata során arra a következtetésre jut, hogy a kérelmező számára nem ismerhető el védelmi jogállás, e tagállam azonban nem hozhat kiutasítási határozatot a visszaküldés tilalmának elve miatt, a kérelmező a másik tagállamban fennálló körülmények miatt adott esetben nem térhet vissza e másik tagállamba, és adott esetben nem kaphat tartózkodási engedélyt sem abban a tagállamban, amelyben jelenleg tartózkodik. A nemzeti jog alapján azonban adott esetben úgynevezett „tolerancia” (az AufenthG 60a. §-a (2) bekezdésének első mondata) tanúsítható iránta, tehát felfüggeszhető a kitoloncolása.
- 25 A harmadik országok azon állampolgárainak ilyen „köztes jogállása” iránt tanúsított tolerancia azonban, akik valamely tagállam területén tartózkodnak, anélkül hogy tartózkodási joguk vagy engedélyük lenne, de akikkel szemben nem hozható érvényes kiutasítási határozat, ellentétes mind a 2008/115 irányelv céljával, mind ezen irányelv 6. cikkének szövegével (lásd: a Bíróság 2021. június 3-i Westerwaldkreis ítélete, C-546/19, EU:C:2021:432, 57. pont).
- 26 A 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek a területükön jogellenesen tartózkodó minden harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan kiutasítási határozatot hozni, kivéve, ha az uniós jog kivételről rendelkezik. A tagállamok a gyakorlatban nem tűrhetik a területükön jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jelenlétét a kiutasítási eljárás megindítása vagy a tartózkodási jog megadása nélkül. A 2008/115 irányelv nem értelmezhető úgy, hogy az megkövetelné, hogy a tagállam tartózkodási engedélyt adjon a területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár számára, ha ezen állampolgár tekintetében nem lehet meghozni sem kiutasítási határozatot, sem kitoloncolási intézkedést. Ami konkrétan a 2008/115 irányelv 6. cikkének (4) bekezdését illeti, e rendelkezés csupán lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a területükön jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak könyörületességből vagy humanitárius okokból tartózkodási jogot biztosítsanak a nemzeti joguk – nem pedig az uniós jog – alapján (lásd: a Bíróság 2022. november 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kiutasítás – Orvosi kannabisz] ítélete, C-69/21, EU:C:2022:913, 85. és azt követő pont).

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdés

- 27 Ezzel összefüggésben merül fel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdés: ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes a kérelmezőt a származási országába kiutasító kiutasítási határozat, akkor felmerül a kérdés, hogy már a 2008/115 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondatán alapuló kiutasítási határozat meghozatalakor vizsgálni kell-e ezt – azzal a következménnyel, hogy nem hozható kiutasítási határozat –, vagy mindenképpen kiutasítási határozatot kell hozni az említett irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett második mondata alapján, majd a kitoloncolást el kell halasztani ezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint e tekintetben ellentmondásos a Bíróság ítélkezési gyakorlata.
- 29 Egyfelől a Bíróság megállapította, hogy amennyiben komolyan és megalapozottan feltételezhető, hogy a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár a valamely harmadik országba való visszatérése esetén ki lenne téve a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének, ezen állampolgárral szemben mindaddig nem hozható az ezen országba való kitoloncolásra vonatkozó határozat, amíg e veszély fennáll (lásd: 2022. november 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kiutasítás – Orvosi kannabisz] ítélet, C-69/21, EU:C:2022:913, 58. pont; ebben az értelemben még: 2021. február 24-i M és társai [Átadás egy tagállamnak] ítélet, C-673/19, EU:C:2021:127, 42. és 45. pont; 2023. február 15-i GS végzés, C-484/22, EU:C:2023:122, 28. pont).
- 30 Másfelől a Bíróság megállapította, hogy ellentétes lenne mind a 2008/115 irányelv céljával, mind ezen irányelv 6. cikkének szövegével, ha megtürnék harmadik országok azon állampolgárainak „köztes jogállását”, akik valamely tagállam területén tartózkodnak, anélkül hogy tartózkodási joguk vagy engedélyük lenne, és adott esetben beutazási tilalom hatálya alatt állnak, de akikkel szemben nincs érvényes kiutasítási határozat. E megfontolások érvényesek maradnak a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó olyan harmadik országbeli állampolgárokra is, akik nem utasíthatók ki, mert azt kizárja a visszaküldés tilalmának elve. Ezen ítélet szerint a 2008/115 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjából kitűnik, hogy e körülmény nem igazolja azt, hogy ilyen helyzetben nem kiutasítási határozatot fogadtak el valamely harmadik országbeli állampolgárral szemben, hanem csupán az említett határozat végrehajtásaként az érintett kitoloncolásának elhalasztását (lásd: 2021. június 3-i Westerwaldkreis ítélet, C-546/19, EU:C:2021:432, 57–59. pont).
- 31 Az utóbb említett ítéletben szereplő megállapítások mellett szól, hogy sem a 2008/115 irányelv 5. cikkének szövegéből, sem annak rendszertani elhelyezkedéséből nem következik, hogy a visszaküldés tilalmának elve csak a

kiutasítási határozat keretében vehető figyelembe. Ezen 5. cikk csupán arra kötelezi a tagállamokat, hogy az irányelv végrehajtása során tartsák tiszteletben a visszaküldés tilalmának elvét. A Charta 19. cikkének (2) bekezdése szerint senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá. Ez az elv azonban nemcsak úgy tartható tiszteletben, hogy a tagállam nem hoz kiutasítási határozatot, hanem úgy is, hogy elhalasztja a kiutasítási határozat végrehajtását.

- 32 A kitoloncolás olyan helyzetekben is elhalasztható a 2008/115 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján, amelyek nem csupán ideiglenesek. Ezen irányelvnek sem a szövege, sem a rendszere, sem pedig a keletkezéstörténete nem utal az ideiglenes kitoloncolási tilalmakra való korlátozásra. Míg a 2008/115 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok az egyes esetek konkrét körülményeinek figyelembevételével megfelelő időszakra elhalaszthatják a kitoloncolást, és ennek során különösen a (2) bekezdése a) és b) pontjában említett körülményeket kell figyelembe venni, addig ezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja éppen nem tartalmaz egy „megfelelő időszakra” való időbeli korlátozást.

Gyorsított ügyintézés iránti kérelem

- 33 A kérdést előterjesztő bíróság tisztában van azzal, hogy nem állnak fenn a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke szerinti gyorsított eljárás lefolytatásának feltételei. Tekintettel azonban a Németországban tartózkodó olyan menekültek nagy számára, akik e tagállamban újabb menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be, noha korábban nemzetközi védelemben részesültek valamely másik tagállamban, és akik nem tudnak visszatérni e másik tagállamba, kívánatosnak tűnik a gyors tisztázás. A kérdést előterjesztő bíróság ezért gyorsított ügyintézését kér.